

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою ПВНЗ
«Хмельницький економічний
університет»

Протокол № 4 від 28.03.2017р.

Ректор О.П. Молотцов

ПРОГРАМА

Фахового вступного випробування
на освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»
зі спеціальності 6.03050401 - «Економіка підприємства»
Денної форми навчання

ЗМІСТ

ВСТУП	3
МОДУЛЬ 1. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	4
1.1. Системна характеристика планування.....	4
1.2. Поточне планування на підприємстві.....	4
1.3. Фінансове планування.....	4
1.4. Планування розвитку підприємства.....	4
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	5
2.1. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства.....	5
2.2. Організація виробництва та праці.....	5
2.3. Системи мотивації та оплати праці.....	5
2.4. Організація процесів управління, прийняття господарських рішень і контроль за їх виконанням.....	5
МОДУЛЬ 3. ОБЛІК ВИТРАТ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ	7
3.1. Загальні засади організації обліку.....	7
3.2. Облік витрат.....	7
3.3. Облік результатів.....	8
МОДУЛЬ 4. КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	8
4.1. Поточний контроль за виконанням установлених планів, процедур.....	8
4.2. Системи звітності.....	8
МОДУЛЬ 5. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ПІДРОЗДІЛІВ	8
5.1. Діагностика зовнішнього середовища підприємства.....	8
5.2. Аналіз ефективності використання ресурсів.....	8
5.3. Аналіз результатів діяльності підприємства.....	8
МОДУЛЬ 6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ФАХОВИХ ФУНКЦІЙ	9
СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА	9
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА ІСПИТІ	10
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	11
ДОДАТОК	12

ВСТУП

Мета проведення вступного фахового випробування на освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра зі спеціальності «Економіка підприємства» за скороченим терміном підготовки полягає у перевірці професійних компетенцій, отриманих вступниками в процесі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Молодший спеціаліст».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми «Бакалавр» вступник повинен мати диплом «Молодший спеціаліст» (неповна вища освіта) за однойменною спеціальністю та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Структура програми відповідає освітньо-кваліфікаційній характеристиці молодшого спеціаліста за напрямом підготовки «Економіка підприємства» і відображає функціональні модулі (аналітичний, плановий, організаційний, обліково-статистичний, обліково-контрольний та інформаційний).

Модулі мають міжпредметний синтетичний характер, де органічно поєднуються теоретичні, методичні та прикладні завдання з операційної діяльності підприємства, які націлені на виявлення знань, навиків й умінь щодо використання категоріального апарату, методів розрахунків та обґрунтувань доцільності управлінських рішень за окремими функціями молодшого спеціаліста - економіста підприємства.

Програму складено на підставі освітньо-професійної програми напряму підготовки 5.030504 — «Економіка підприємства» освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст з дисциплін циклу професійної підготовки, а саме: «Планування та організація діяльності підприємства», «Економіка і нормування праці», «Ціноутворення», «Податкова система», «Бухгалтерський облік», «Економічний аналіз», «Фінансовий облік», «Управління витратами», «Інвестування», «Основи менеджменту», «Основи маркетингу» та ін.

Програма також передбачає виявлення базових знань із дисциплін циклу загальноекономічної підготовки, передусім таких як «Економіка підприємства», «Фінанси підприємства» та ін.

Вимоги до професійних компетенцій. Вступники повинні продемонструвати компетенції:

- навички збирання, аналізу і обробки даних, необхідних для розв'язання поставлених економічних задач;
- вміння вибрати інструментальні засоби для обробки економічних даних у відповідності з поставленою задачею, аналізувати отримані результати розрахунків і обґрунтовувати висновки;

- вміння розрахувати на основі типових методик й діючої нормативно-правової бази економічні показники, що характеризують діяльність підрозділів підприємства;
- здатності виконувати розрахунки необхідні для складання економічних розділів планів, обґрунтовувати їх та формалізувати результати у відповідності зі стандартами;
- вміння аналізувати й інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, яка міститься у звітності підприємства і використовувати отримані дані для підготовки управлінських рішень;
- здатність використовувати для розв'язання аналітичних й дослідницьких задач сучасні технічні засоби й інформаційні технології.

Порядок проведення іспиту визначається Положенням про приймальну комісію ПНЗ «Хмельницький економічний університет».

ПРОГРАМА

Модуль 1. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Системна характеристика планування.

1.1.1. Сутність планування й особливості його здійснення на підприємстві. Планування як функція управління підприємством. Інформаційні ресурси та нормативна база планування діяльності підприємства. Загальна характеристика системи планування і контролю діяльності підприємства, її формування.

1.1.2. Система планів підприємства Базові комплекси (підсистеми) планування та їх координація. Взаємозв'язок стратегічного, поточного та оперативного планування.

1.2. Поточне планування на підприємстві

1.2.1. Зміст поточних планів та організація їх розробки.

1.2.2. Планування збуту продукції. Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку і життєвого циклу продукції. Визначення місткості ринку, на якому діє підприємство, та його сегментів. Прогноз розвитку ринку та обсягів продажу підприємства.

1.2.3. Планування виробничої програми в натуральних і вартісних показниках. Планування обсягів та структури продукції. Показники плану виробництва. Зміст і завдання календарного планування і диспетчерського регулювання.

1.2.4. Планування ресурсного забезпечення діяльності підприємства.

Розрахунок виробничої потужності підприємства (підрозділів та дільниць), завантаження і змінності роботи устаткування. Визначення потреби у персоналі різних категорій. Планування продуктивності праці. Планування оплати праці.

Визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах. Обґрунтування планових норм витрат сировини і матеріалів. Планування поставок.

13. Фінансове планування

13.1. Зміст і завдання фінансового плану. Планування собівартості продукції та витрат. Калькулювання собівартості виробів. Складання зведеного кошторису. Планування потреби у фінансових ресурсах. Розрахунок показників прибутковості підприємства.

13.2. Планування податків. Економічна суть податків, зборів, платежів, внесків. Податкові платежі. Планування податків на підприємстві.

14. Планування розвитку підприємства

Формування планів оновлення продукції їх склад і завдання. Бізнес-планування. Зміст і структура бізнес-плану.

Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

2.1.1. Стартовий капітал як обов'язкова умова здійснення підприємницької діяльності. Економічна й елементарна структура підприємницького капіталу. Джерела підприємницького капіталу. Вибір способів формування початкового статутного капіталу .

2.1.2. Ресурсне забезпечення функціонування підприємства. Механізми залучення матеріальних, трудових і фінансових ресурсів за умов ринкової економіки. Організація матеріально-технічного постачання та енергетичного забезпечення підприємства. Організаційно-економічний механізм транспортного обслуговування підприємства. Організація закупівельної діяльності.

2.1.3. Інтернет-підтримка бізнесу. Значення, особливості здійснення та форми підтримки бізнесу за допомогою системи Інтернет. Варіанти здійснення підприємницької діяльності та підтримки бізнесу за допомогою мережі Інтернет: «Інтернет-представництво», «Інтернет-офіс», «Інтернет-магазин», «Інтернет-видання», «Інтернет-візитка» та ін.

2.2. Організація виробництва та праці

2.2.1. Характеристика, структура і принципи організації виробничих процесів. Поняття та основні елементи виробничого процесу. Технологічний процес як головна складова виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів. Принципи організації виробничого процесу. Сутнісна характеристика одиничного, серійного і масового типів виробництва. Дослідно-експериментальне виробництво. Методи та форми організації виробництва .

2.2.2. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції. Еволюція технології і поняття якості.

Стандартизація процесів, продукції та послуг. Засоби вимірювання та методи оцінки якості. Система управління якістю та її елементи. Сутнісно-змістова характеристика конкурентоспроможності продукції і методів розрахунку. Сертифікація продукції та систем якості.

2.2.3. Організація трудових процесів і робочих місць. Сутність, цілі і завдання організації праці. Сфери застосування організації праці та критерії впливу на виробництво. Визначення та класифікація робочих місць. Вимоги до організації робочого місця як системи праці. Умови праці, раціональні режими праці та відпочинку. Техніка безпеки. Організаційні системи забезпечення та обслуговування робочих місць.

2.3. Системи мотивації та оплати праці

2.3.1 Система мотивації персоналу підприємства. Мотиваційний механізм розвитку підприємства. Мотивація високоякісної продуктивної праці. Основні концепції мотивації персоналу. Формування системи мотивації праці на підприємстві. Договірне регулювання оплати праці найманого персоналу. Форми і системи оплати праці працівників. Доплата і надбавки до заробітної плати. Основні принципи формування системи преміювання персоналу

2.3.2 Участь працівників у прибутках підприємства (установи, організації). Сутність і стимулювальна роль участі працівників підприємства в прибутках (доходах). Системи участі працівників у прибутках за результатами сукупної діяльності і на основі відносин власності; їхня ефективність

2.4. Організація процесів управління, прийняття господарських рішень і контроль за їх виконанням

2.4.1. Організація процесу управління. Складові системи управління підприємством. Основні типи організаційних структур та сфери їх застосування. Розподіл обов'язків та відповідальності з-поміж структурних підрозділів, окремих груп працівників. Розроблення заходів з удосконалення системи управління підприємством

2.4.2. Організація процесів прийняття господарських рішень і контроль за їх виконанням. Технологія розроблення й реалізації господарських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень. Інформаційне забезпечення процесу розроблення і контролю за реалізацією управлінських заходів

2.4.3. Система управління інноваційними процесами. Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій. Роль та особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Обґрунтування вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю на стадіях життєвого, циклу інновацій

Модуль 3. ОБЛІК ВИТРАТ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ

3.1. Загальні засади організації обліку

3.1.1. Сутність обліку та його роль в управлінні підприємством. Види обліку та їх взаємозв'язок. Сфери застосування на підприємстві оперативного, статистичного і бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік як основний інформаційний засіб узагальнення господарських операцій та визначення витрат і результатів у вартісному вимірі. Управлінський і фінансовий аспекти бухгалтерського обліку, їх особливості та призначення. Роль управлінського обліку в обґрунтуванні господарських рішень і організації внутрішньовиробничих економічних відносин.

3.1.2. Первинна та вторинна бухгалтерська документація. Баланс підприємства як головний підсумковий бухгалтерський документ про фінансовий стан підприємства. Побудова балансу, визначення на його основі платоспроможності та фінансової стійкості підприємства .

3.2. Облік витрат

3.2.1. Поняття витрат. Особливості витрат у різних сферах діяльності підприємства: операційні, фінансові, інвестиційні витрати та можливі втрати від участі в капіталі. Циклічні та безперервні операційні витрати, особливості їх кількісної реєстрації. Витрати у формі грошових виплат і витрати, що є нарахуваннями.

3.2.2. Методи обліку витрат і калькулювання. Формування собівартості продукції за змінними , виробничими та повними витратами, їх переваги та недоліки. Формування фактичних витрат на основі їх стандартизованих величин і відхилень від них . Економічне значення поділу витрат на змінні та постійні в процесі обліку, його значення для бюджетування та оцінки виконання планових завдань. Особливості обліку витрат за окремими проектами. Попроцесний облік витрат та облік витрат на замовлення, їх особливості та сфери раціонального застосування.

3.2.3. Ціни та методи їх встановлення. Формування цін на продукцію (роботи і послуги) на підприємстві та особливості установа для зовнішнього ринку.

3.3. Облік результатів

3.3.1. Продукція і послуги як результат діяльності підприємства. Облік продукції у натуральному і вартісному вимірі. Показники товарної й реалізованої продукції підприємства, обчислення їх величини в системі бухгалтерського обліку. Обчислення й облік продукції підрозділів підприємства внутрішньокооперційного призначення. Облік передавання продукції підрозділами внутрішньої кооперації за різних форм внутрішнього економічного механізму підприємства. Визначення комплектності проміжної продукції

3.3.2. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку на рівні підприємства та його окремих підрозділів. Мета і методи аналізу.

Розрахунок показників беззбитковості на рівні всього підприємства, окремих підрозділів, проектів та продуктів. Методики аналізу доходу. Напрямки аналізу виробництва та витрат. Виробнича функція як модель системи «витрати — випуск». Взаємозв'язок між функціями виробництва і витрат. Методологія функціонально-вартісного аналізу та управління.

Модуль 4. КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Поточний контроль за виконанням установлених планів, процедур

Контроль як функція управління. Форми контролю діяльності підприємств. Критерії оцінювання діяльності та оцінні показники. Оцінювання виробничої діяльності та її ефективності на основі показників витрат і прибутковості.

4.2. Системи звітності

Види управлінських звітів. Відмінність внутрішньої звітності від зовнішньої. Специфіка розроблення і звітності для різних підрозділів підприємства. Підготовка первинних і зведених звітів про діяльність підприємства і його підрозділів

Модуль 5. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ПІДРОЗДІЛІВ

5.1. Діагностика зовнішнього середовища підприємства

5.1.1. Основи діагностики зовнішнього середовища підприємства.

Зовнішнє середовище підприємства, його структура. Вплив чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства, та його підрозділів.

5.1.2. Мікроекономічний аналіз ринку продукту. Особливості поведінки підприємства на ринках. Аналіз еластичності попиту та її впливу на діяльність підприємства.

5.2. Аналіз ефективності використання ресурсів

5.2.1. Аналіз факторів виробництва. Поведінка підприємства на ринках факторів виробництва.

5.2.2. Аналіз ефективності використання ресурсів підприємства. Види виробничих ресурсів. Матеріальні і нематеріальні ресурси підприємства, їх зміст, структура і методичні підходи щодо якісної і кількісної оцінки. Розрахунок та аналіз показників ефективності використання основних засобів, оборотних коштів та нематеріальних активів. Методика розрахунку показників аналізу використання техніко-технологічної бази підприємства. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

5.3. Аналіз результатів діяльності підприємства

5.3.1. Оцінка ефективності діяльності підприємства та його підрозділів. Показники ефективності діяльності підприємства.

Методи, технологія та джерела інформації для розрахунку показників ефективності діяльності. Склад основних показників, що використовуються під

час аналізу ефективності операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.

5.3.2. Аналіз фінансового стану підприємства. Методика проведення фінансового аналізу. Інформаційна база фінансового аналізу підприємства та його підрозділів. Аналіз платоспроможності, рентабельності, ліквідності підприємства, рівня його ділової активності, інвестиційної привабливості. Аналіз підприємницьких ризиків. Діагностика ризику банкрутства суб'єктів господарювання.

Модуль 6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ФАХОВИХ ФУНКЦІЙ

6.1. Інформаційні потреби фахівця. Виникнення та етапи формування інформаційних потреб фахівця. Структура інформаційних потреб. Достатність і недостатність інформації.

6.2. Збирання та опрацювання інформації. Задоволення інформаційних потреб фахівця. Технологічні етапи задоволення інформаційних потреб: пошук, збирання, опрацювання, створення цільової інформації. Засоби та методи збирання інформації. Організація збирання даних. Визначення актуальності, достовірності, точності, надійності, повноти інформації. Вибір ознак та методів упорядкування даних, формування баз даних. Постановка завдання щодо змісту, наповнення та структури баз даних для створення програмного забезпечення.

6.3. Створення цільової інформації. Визначення вимог до цільової інформації, її видів і змісту. Оперативна та стратегічна, зовнішня і внутрішня інформація. Функціональне призначення цільової інформації (маркетингова, нормативно-правова, статистична, економічна). Розміщення цільової інформації на різних носіях (паперових, електронних, нематеріальних).

6.4. Забезпечення інформаційної безпеки фахової діяльності, імовірність і можливі наслідки професійної помилки. Страхування неточності та похибки. Запобігання інформаційній перенасиченості та інформаційному стресу працівника.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Розкрийте питання:

1. (10 балів).....
2. (10 балів).....
3. (10 балів).....
4. (10 балів).....

5. (60 балів; 30 тестів по 2 бали кожний) *Вкажіть вірну відповідь тестових завдань.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА ІСПИТІ

Атестаційна комісія оцінює письмові відповіді вступників за такими критеріями:

10 балів - вірна й вичерпна відповідь на поставлене запитання, яка відображає повне і глибоке засвоєння теоретичного і методичного матеріалу та аналітичні здатності або вірно розв'язана задача з належними стислими поясненнями проведених розрахунків і висновками або вірна відповідь на тестове завдання.

5 балів - в цілому привільна відповідь, що відображає здатності до узагальнення, але неповна за змістом, або має окремі неточності в формулюваннях, використанні формул, помилками у визначенні проміжних та кінцевих результатів задачі.

0 балів — неправильна або неповна відповідь на теоретичне запитання, не наведена аргументація, незадовільні знання понятійного апарату або відповідь відсутня, не розв'язана задача.

Тестова перевірка знань з дисциплін, які вивчалися на рівні бакалавра. Вона охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів:

- а) запитальної (змістовної) частини;
- б) 3-5 відповідей.

Ці тести є складовою частиною фахового випробування вступників. Оцінювання здійснюється за шкалою до 60 балів .

Для кожного вступника передбачається 30 тестових завдань. По кожному завданню передбачається 3-5 варіантів відповідей, з яких вступник повинен вибрати одну правильну вірну. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 60 балів.

Тривалість вступного випробування - 90 хвилин.

За підсумками вступного іспиту вступник може набрати від 0 до 100 балів включно.

Якщо вступник набрав менше 40 балів, то результат іспиту незадовільний.

Примітка.

Уразі використання заборонених джерел вступник на вимогу представників приймальної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Васильков В.Г., Дзюбенко Л.М. Організація виробництва: Навч. метод, посіб. для самост. вивч. дисц.. - К.: КНЕУ, 2003.- 241 с.
2. Господарський кодекс України - Х.: ТОВ „Одіссей”, 2004. - 248 с.
3. Данюк В.М., Райковська Г.О. Нормування праці. 36. завдань і вправ: Навч.посіб. / За заг. ред. В.М. Данюка. _ К.: КНЕУ, 2006
4. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. [Швиданенко Г.О., Гончарова Н.П., Мендрул О.Г. та ін.]; за заг. ред. Г.О.Швиданенко — К.: КНЕУ, 2010. — 364 с.
5. Економіка підприємства: Підручник /Швиданенко Г.О., Васильков В.Г., Гончарова Н.П. [та ін.]; за заг. ред. Г.О.Швиданенко — К.: КНЕУ, 2009. — 598 с.
6. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник/ А.М. Колот, О.А. Грیشнова, О.О. Герасименко та ін.; За ред. А. М. Колота - К.: КНЕУ, 2009 -711 с.
7. Економічний аналіз: Навч. посібник/ М.А. Болух, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк та ін.; За ред. М.Г. Чумаченка. - 2-е вид., перероб. І доп. - К.: КНЕУ, 2003 - 556 с.
8. Організація і управління процесами виробництва : навч. посіб. / В.Г. Васильков, Н.В. Василькова. - К.: КНЕУ, 2011. - 503 с.
9. Основи менеджменту: Підруч./ За ред. Т.О. Осовська, Київ, 2003 - 556 с.
10. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник / Л.П. Батенко, М. А. Белов, Н. М. Євдокимова та ін.; Ред. В. Є. Москалюк. - К. : КНЕУ, 2005. - 384 с
11. Податковий кодекс України -К.: Юрінком Інтер, 2011.- 496 с.
12. Управління витратами: Навч. посіб. / М.Г. Грещак, В.М. Гордієнко, О.С. Коцюба та ін.; За заг. ред. М.Г. Грещака. - К.: КНЕУ, 2008. - 268 с.